

Praha 15.9.2003

50

Primární péče v České republice v roce 2002

V České republice pracovalo v primární péči koncem roku 14 519 lékařů (přepočtený počet), z toho 5 186 praktických lékařů pro dospělé (36 %), 2 201 pro děti a dorost (15 %), 1 185 gynekologů (8 %) a 5 947 praktických zubních lékařů (41 %). Od roku 1990 podíl praktických lékařů na celkové ambulantní péči klesá (r. 1990 - 70 %, r. 2002 - 51 %). Příčinou je každoroční nárůst ambulantních lékařů specialistů (přepočtený počet ke konci roku 13 963).

Zajištění primární péče zůstává zhruba na stejné úrovni, spíše se v důsledku klesajícího počtu obyvatel mírně zlepšuje. Alarmující je však zhoršující se věkové složení lékařů primární péče. V roce 1990 bylo ve věku 50 let a více 33 % praktických lékařů pro dospělé, 24 % pro děti a dorost a gynekologů a 13 % stomatologů. V současné době je to 43 až 45 % praktických lékařů pro dospělé, děti a dorost, 51 % gynekologů a 37 % praktických zubních lékařů.

Praktičtí lékaři (PL) pro dospělé

- ✓ V průměru za republiku připadal na 1 úvazek lékaře 1 542 registrovaných pacientů.
- ✓ Celkem bylo praktickými lékaři pro dospělé provedeno 50 milionů 605 tisíc ošetření, z toho 4 % preventivních (2 miliony 16 tisíc).
- ✓ Každý z registrovaných pacientů navštívil svého lékaře 6,4x za rok (včetně telefonických konzultací a žádostí o recept).
- ✓ Na 1 lékaře připadalo v republikovém průměru za den 45 ošetření (vyšetření), což představuje zhruba 10 minut na jednoho pacienta.
- ✓ Z celkového počtu PL pro dospělé je ve věku do 35 let 7,5 %, 35 až 49 let 49,1 % a 50 let a více 43,4 % (8 % lékařů je starších 65 let).

Nejhustší síť ordinací praktických lékařů pro dospělé (tj. nejnižší počet registrovaných na 1 lékaře) má Hl. m. Praha, Olomoucký a Plzeňský kraj. Praha vykazuje i v republice nejnižší počet ošetření na 1 lékaře a den (35), Olomoucký a Plzeňský kraj jsou u stejného ukazatele jen mírně pod republikovým průměrem.

Nejvyšší počet registrovaných na 1 úvazek lékaře odpovídá Ústeckému (1 680) a Karlovarskému kraji (1 676). Oba kraje vykazují i vysoký (i když ne nejvyšší) počet ošetření na 1 lékaře a den. Maximální hodnoty tohoto ukazatele odpovídají Královéhradeckému a Zlínskému kraji (50 až 51 ošetření za den na 1 úvazek lékaře).

Návštěvnost praktických lékařů (tj. počet ošetření – vyšetření za rok na 1 registrovaného) se pohybuje v intervalu 5,5 (Hl. m. Praha) do 7,3 (Zlínský kraj).

Praktičtí lékaři pro děti a dorost

- ✓ V průměru za republiku připadalo na 1 úvazek lékaře 985 registrovaných pacientů.
- ✓ Celkem bylo PL pro děti a dorost provedeno 15 milionů 51 tisíc ošetření (vyšetření), z toho 20 % preventivních (3 miliony 33 tisíc).
- ✓ Každý z registrovaných pacientů navštívil svého lékaře 7x za rok (včetně telefonních konzultací a žádostí o recept).
- ✓ Na 1 lékaře připadalo v průměru za den 31 ošetření (vyšetření), což představuje zhruba 15 minut na jednoho pacienta.
- ✓ Z celkového počtu PL pro děti a dorost je ve věku do 35 let jen 3,1 %, 35 až 49 let 51,9 % a 50 let a více 45 % (starších 65 let je 3,6 % pediatriů).

Méně než 900 registrovaných na 1 úvazek lékaře vykazuje dlouhodobě Hl. m. Praha, v dalších 7 krajích (Jihočeský, Středočeský, Jihomoravský, Královéhradecký, Olomoucký, Liberecký a Plzeňský) je počet registrovaných na 1 praktického pediatra nižší než 1 000. Nejvyšší hodnotu tohoto ukazatele vykazuje Moravskoslezský kraj (1 114), který má spolu s Ústeckým krajem i nejvyšší počet ošetření na 1 úvazek a den (34).

Návštěvnost praktických lékařů pediatriů se v jednotlivých krajích výrazněji neliší. Počet ošetření (vyšetření) v roce na 1 registrovaného pacienta se pohybuje od 6,6 (Královéhradecký a Zlínský kraj) do 7,5 (Jihočeský a Jihomoravský kraj).

Praktičtí lékaři gynekologové

- ✓ V průměru za republiku připadalo na 1 úvazek praktického gynekologa 3 257 registrovaných pacientek.
- ✓ Celkem bylo v primární péči o ženy provedeno 9 milionů 181 tisíc ambulantních ošetření – vyšetření, z toho 23 % preventivních (2 miliony 100 tisíc).
- ✓ Každá registrovaná pacientka navštívila svého registrujícího lékaře 2,4x za rok (včetně telefonních konzultací a žádostí o recept).
- ✓ Na 1 lékaře připadalo v průměru za den 35 ošetření (vyšetření), což představuje necelých 15 minut na jednu pacientku.
- ✓ Věková skladba PL gynekologů je ze všech lékařů primární péče nejméně příznivá. Méně než 3,0 % praktických gynekologů je v České republice ve věku do 35 let, 45,9 % ve věku 35 až 49 let a 51,1 % ve věku 50 let a více (9 % lékařů je starších 65 let).

Zatímco primární péče o dospělé, děti a dorost je poměrně vyvážená (rozdíl v počtu registrovaných na 1 lékaře se v krajích liší o méně než 300 osob), v zajištění primární péče o ženy vykazují kraje výrazné rozdíly. V Praze, která má nejhustší síť primární gynekologické péče, připadá na 1 gynekologa v průměru 2 435 registrovaných pacientek. V Královéhradeckém kraji, který má dlouhodobě nejnižší zajištění primární péče o ženy, je počet registrovaných pacientek na 1 úvazek gynekologa o více než 1 500 vyšší.

Roční frekvence návštěv u registrujících lékařů gynekologů se v jednotlivých krajích příliš neliší, pohybuje se v intervalu 2,1 (Středočeský kraj) až 2,7 (Olomoucký kraj). Výrazně se však v krajích liší průměrný počet ošetření (vyšetření) na 1 lékaře a den. Nejnižší hodnota tohoto ukazatele odpovídá Hl. m. Praha (27,5 za den na 1 úvazek lékaře), nad 40 ošetření za den vykazují kraje: Královéhradecký, Pardubický a Zlínský.

Praktičtí zubní lékaři

- ✓ V průměru za republiku připadalo na 1 úvazek praktického zubního lékaře 1 857 registrovaných pacientů.
- ✓ Celkem bylo v primární zubní péči provedeno 19 milionů 385 tisíc ambulantních ošetření – vyšetření, z toho 37 % preventivních (7 milionů 260 tisíc).
- ✓ Každý registrovaný pacient navštívil svého zubního lékaře jen 1,8x za rok, což neodpovídá ani doporučené prevenci.
- ✓ Na 1 lékaře připadalo v průměru za den 15 ošetření (vyšetření), což představuje zhruba 30 minut na jednoho pacienta.
- ✓ Ve věku do 35 let je v České republice 11,5 % praktických zubních lékařů, ve věkové kategorii 35 až 49 let 51,4 % lékařů. Věku 50 let a více odpovídá 37,1 % zubních lékařů (65 let a starších jen 2,4 %).

Také zajištění primární zubní péče vykazuje značné rozdíly mezi kraji, i když ne tak výrazné jako primární péče o ženy. Zatím co ve Zlínském kraji připadá na 1 úvazek stomatologa 1 646 registrovaných (méně než 1 700 vykazuje ještě kraj Olomoucký, Královéhradecký a Hl. m. Praha), v Ústeckém kraji je to 2 284 registrovaných (více než 2 000 registrovaných vykazuje ještě kraj Karlovarský a Středočeský).

Počet ošetření, vyšetření na 1 zubního lékaře a den se v krajích pohybuje v intervalu 12,0 (Hl. m. Praha) až 17,5 (kraj Vysočina). Návštěvnost zubních lékařů se v krajích výrazněji neliší. Pohybuje se v intervalu od 1,6 ošetření na 1 registrovaného v Praze a Středočeském kraji do 2,1 v kraji Vysočina.

Primární stomatologická péče vykazuje z celé primární péče nejpříznivější věkovou skladbu lékařů. Více než 40 % lékařů ve věku 50 let a více vykazuje jen Moravskoslezský kraj (42,2 %), Hl. m. Praha (40,7 %) a Olomoucký kraj (40,6 %).

Zajištění primární péče je v České republice dlouhodobě stabilní. Primární péče o děti, dorost a dospělé v krajích i okresech se jeví jako vyvážená, výraznější rozdíly vykazuje primární péče o ženy a stomatologická péče. Problémem je spíše věkové složení primárních lékařů, zejména gynekologů. Proti roku 1990 se věkové složení lékařů primární péče výrazně zhoršilo.

Vypracovala: Mgr. Jana Tvrdá

Praktičtí lékaři pro dospělé - rok 2002

Rezorty celkem

Kraj / okres	Lékaři (přepočtený počet)	Počet ošetření na 1 lékaře a 1 den	Počet ošetření na 1 registr. pacienta	Počet registr. pacientů na 1 lékaře	Preventivní prohlídky	
					absolutně	v % z celku
Hl. město Praha	694,2	35,0	5,5	1 405,6	260 050	5,0
Středočeský	539,2	46,5	6,5	1 566,0	225 068	4,1
Jihočeský	323,3	45,0	6,5	1 529,6	128 908	4,0
Plzeňský	302,1	42,7	6,4	1 471,5	105 730	3,8
Karlovarský	140,5	46,2	6,1	1 676,0	51 289	3,7
Ústecký	372,4	48,9	6,4	1 679,9	185 813	4,6
Liberecký	203,7	47,3	6,5	1 599,8	79 498	3,9
Královéhradecký	272,4	49,7	7,0	1 573,1	94 507	3,2
Pardubický	245,8	48,1	6,6	1 594,6	98 729	3,8
Vysočina	238,1	47,0	6,5	1 591,6	90 300	3,7
Jihomoravský	613,5	46,4	6,6	1 551,9	206 937	3,4
Olomoucký	336,2	44,1	6,7	1 450,9	147 400	4,5
Zlínský	294,2	50,7	7,3	1 535,4	112 224	3,5
Moravskoslezský	610,5	44,3	6,2	1 569,5	229 110	3,9
ČR	5 186,1	44,9	6,4	1 541,8	2 015 563	4,0

Praktičtí lékaři pro děti a dorost - rok 2002

Rezorty celkem

Kraj / okres	Lékaři (přepočtený počet)	Počet ošetření na 1 lékaře a 1 den	Počet ošetření na 1 registr. pacienta	Počet registr. pacientů na 1 lékaře	Preventivní prohlídky	
					absolutně	v % z celku
Hl. město Praha	262,1	26,6	7,0	835,9	332 335	21,7
Středočeský	239,9	31,1	7,1	956,4	346 548	21,1
Jihočeský	145,1	32,2	7,5	946,1	179 995	17,8
Plzeňský	110,8	31,6	7,0	993,6	166 814	21,6
Karlovarský	63,9	32,8	7,2	1 006,1	90 201	19,5
Ústecký	175,4	34,5	7,2	1 050,2	278 941	21,4
Liberecký	96,4	31,5	7,0	992,2	125 549	19,4
Královéhradecký	120,5	28,9	6,6	963,1	142 949	19,0
Pardubický	105,1	31,2	6,7	1 023,1	135 801	18,8
Vysočina	111,1	33,0	7,0	1 037,0	166 741	20,9
Jihomoravský	247,4	32,4	7,5	957,3	340 046	19,9
Olomoucký	141,1	30,5	6,9	970,8	182 751	19,3
Zlínský	123,2	30,7	6,6	1 026,0	192 174	23,0
Moravskoslezský	259,2	34,2	6,8	1 114,1	351 749	18,3
ČR	2 201,1	31,4	7,0	984,6	3 032 594	20,1

Relace počítány jen na úvazky lékařů, kteří odevzdali v roce 2002 výkaz o činnosti
Po odečtení průměrné dovolené a pracovní neschopnosti počítáno s 220 pracovními dny v roce

Praktičtí lékaři gynekologové - rok 2002

Rezorty celkem

Kraj / okres	Lékaři (přepočtený počet)	Počet ošetření na 1 lékaře a 1 den	Počet ošetření na 1 registr. pacientku	Počet registr. pacientek na 1 lékaře	Preventivní prohlídky	
					absolutně	v % z celku
Hl. město Praha	217,22	27,5	2,5	2 435,2	346 040	26,2
Středočeský	112,86	35,8	2,1	3 699,8	219 149	24,5
Jihočeský	70,95	38,2	2,6	3 263,8	146 090	24,3
Plzeňský	58,87	37,6	2,5	3 364,7	109 804	22,4
Karlovarský	35,42	33,9	2,2	3 356,2	63 902	23,9
Ústecký	94,80	37,5	2,3	3 533,1	181 504	23,1
Liberecký	45,17	37,6	2,4	3 385,2	86 349	24,7
Královéhradecký	50,87	40,4	2,2	3 975,8	100 617	22,0
Pardubický	45,86	40,5	2,5	3 615,2	108 039	25,3
Vysočina	48,19	37,1	2,3	3 562,1	97 966	24,9
Jihomoravský	123,31	34,7	2,4	3 175,4	185 469	20,3
Olomoucký	81,72	35,1	2,7	2 914,4	130 795	20,7
Zlínský	55,67	40,6	2,4	3 734,1	106 878	21,9
Moravskoslezský	143,95	36,3	2,3	3 466,4	217 636	18,8
ČR	1 184,86	35,2	2,4	3 257,3	2 100 238	22,9

Praktičtí zubní lékaři - rok 2002

Rezorty celkem

Kraj / okres	Lékaři (přepočtený počet)	Počet ošetření na 1 lékaře a 1 den	Počet ošetření na 1 registr. pacienta	Počet registr. pacientů na 1 lékaře	Preventivní prohlídky	
					absolutně	v % z celku
Hl. město Praha	985,61	12,0	1,6	1 684,6	738 154	29,4
Středočeský	515,85	15,8	1,6	2 155,5	694 353	38,9
Jihočeský	360,65	15,7	1,8	1 947,5	494 139	39,6
Plzeňský	365,50	14,8	1,9	1 726,0	382 171	32,4
Karlovarský	152,01	16,4	1,7	2 072,0	191 085	35,2
Ústecký	394,04	16,6	1,6	2 283,5	519 119	36,4
Liberecký	227,45	16,0	1,9	1 879,3	309 432	39,3
Královéhradecký	330,42	14,7	1,9	1 679,3	406 717	37,9
Pardubický	270,82	16,7	1,9	1 908,8	374 568	37,5
Vysočina	268,28	17,5	2,1	1 874,8	407 138	39,5
Jihomoravský	661,72	15,1	1,8	1 864,1	763 650	36,8
Olomoucký	375,50	15,0	2,0	1 675,4	512 378	41,4
Zlínský	359,79	14,0	1,9	1 646,1	467 855	42,3
Moravskoslezský	678,90	16,1	1,9	1 860,2	999 117	41,9
ČR	5 946,54	15,1	1,8	1 857,1	7 259 876	37,5

Relace počítány jen na úvazky lékařů, kteří odevzdali v roce 2002 výkaz o činnosti
Po odečtení průměrné dovolené a pracovní neschopnosti počítáno s 220 pracovními dny v roce

Věkové složení lékařů primární péče (v %) v roce 2001

Praktičtí lékaři pro dospělé

Kraj	Věková skupina								
	-34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	70 +
Hl. město Praha	17,0	5,2	12,6	21,4	14,6	12,3	6,2	5,1	5,7
Středočeský	5,9	8,0	13,8	25,2	17,7	14,0	7,1	5,0	3,4
Jihočeský	5,1	7,2	20,3	24,8	14,6	11,6	7,2	5,4	3,9
Plzeňský	5,5	5,5	12,3	27,2	13,6	15,9	10,0	5,5	4,5
Karlovarský	5,6	7,6	20,8	16,0	19,4	10,4	10,4	4,2	5,6
Ústecký	7,1	7,1	10,5	26,7	17,5	14,7	7,3	6,5	2,6
Liberecký	4,3	6,7	17,2	24,9	18,2	17,7	3,8	4,3	2,9
Královéhradecký	4,6	4,6	18,6	26,1	14,6	19,3	5,4	3,9	2,9
Pardubický	6,9	7,7	19,9	23,2	15,9	10,6	8,1	5,3	2,4
Vysočina	5,3	7,4	16,5	35,0	12,8	11,5	3,3	2,9	5,3
Jihomoravský	5,0	7,4	22,0	29,4	14,4	11,7	5,6	3,0	1,4
Olomoucký	8,0	7,5	22,7	23,6	16,1	12,6	5,2	2,9	1,4
Zlínský	5,1	8,8	20,9	20,9	17,8	11,8	6,4	5,7	2,7
Moravskoslezský	7,1	8,9	21,2	20,2	12,5	11,8	9,7	5,1	3,6
ČR	7,5	7,1	17,4	24,5	15,4	13,1	6,9	4,7	3,5

Praktičtí lékaři pro děti a dorost

Kraj	Věková skupina								
	-34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	70 +
Hl. město Praha	0,4	6,2	9,5	28,0	27,3	13,8	9,5	4,0	1,5
Středočeský	4,1	7,4	21,4	24,3	25,1	7,0	7,4	2,9	0,4
Jihočeský	3,5	5,6	24,3	22,2	25,0	9,7	5,6	2,1	2,1
Plzeňský	6,3	12,5	19,6	25,0	15,2	14,3	6,3	0,9	0,0
Karlovarský	4,3	11,6	10,1	21,7	20,3	21,7	4,3	2,9	2,9
Ústecký	1,7	8,0	15,9	21,0	24,4	19,3	5,7	1,7	2,3
Liberecký	1,0	6,1	20,2	29,3	23,2	7,1	9,1	3,0	1,0
Královéhradecký	3,3	4,9	17,9	29,3	27,6	8,9	4,1	4,1	0,0
Pardubický	4,5	7,3	20,9	20,0	20,0	15,5	10,0	0,9	0,9
Vysočina	2,7	12,6	19,8	30,6	18,0	9,9	1,8	3,6	0,9
Jihomoravský	3,6	11,9	16,3	28,2	15,9	15,9	5,2	2,8	0,4
Olomoucký	1,4	12,9	17,9	34,3	20,7	5,0	4,3	3,6	0,0
Zlínský	3,9	10,2	23,6	19,7	22,8	13,4	4,7	1,6	0,0
Moravskoslezský	3,8	5,3	21,4	21,1	15,0	22,9	6,8	1,9	1,9
ČR	3,0	8,4	18,2	25,3	21,5	13,6	6,3	2,6	1,0

Věkové složení lékařů primární péče (v %) v roce 2001

Praktičtí lékaři gynekologové

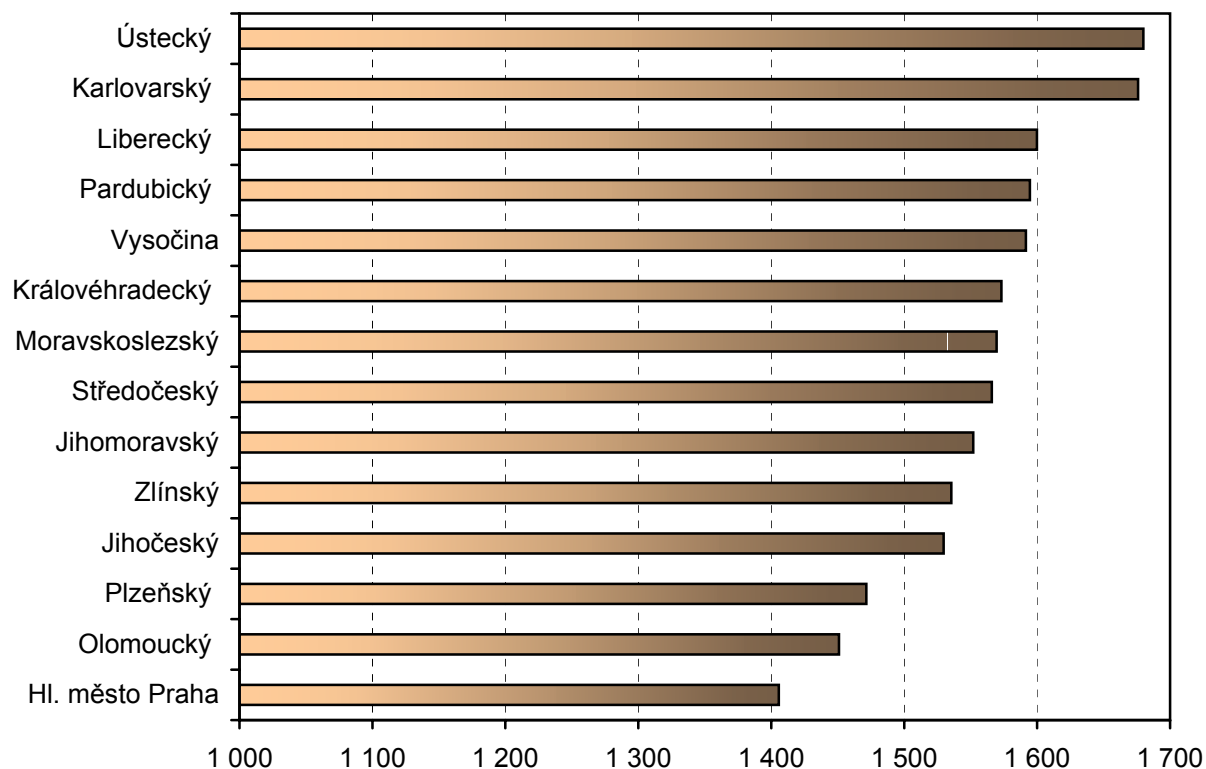
Kraj	Věková skupina								
	-34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	70 +
Hl. město Praha	1,8	3,2	17,1	19,4	14,7	22,6	7,8	6,9	6,5
Středočeský	1,9	6,6	24,5	21,7	16,0	12,3	9,4	4,7	2,8
Jihočeský	1,4	5,7	12,9	27,1	25,7	14,3	7,1	5,7	0,0
Plzeňský	1,7	18,3	15,0	11,7	15,0	16,7	8,3	8,3	5,0
Karlovarský	10,5	7,9	13,2	15,8	18,4	15,8	10,5	2,6	5,3
Ústecký	0,0	4,7	22,1	25,6	14,0	17,4	5,8	5,8	4,7
Liberecký	2,3	9,1	20,5	18,2	25,0	11,4	4,5	4,5	4,5
Královéhradecký	4,2	6,3	27,1	20,8	8,3	16,7	8,3	4,2	4,2
Pardubický	0,0	12,8	19,1	17,0	21,3	14,9	2,1	4,3	8,5
Vysočina	0,0	10,6	21,3	21,3	17,0	10,6	4,3	8,5	6,4
Jihomoravský	4,1	6,6	21,3	23,8	19,7	14,8	5,7	3,3	0,8
Olomoucký	2,7	12,0	17,3	13,3	17,3	20,0	12,0	2,7	2,7
Zlínský	1,9	5,6	18,5	16,7	22,2	13,0	16,7	3,7	1,9
Moravskoslezský	7,9	7,9	20,0	13,6	17,9	18,6	7,1	5,0	2,1
ČR	2,9	7,4	19,3	19,2	17,5	16,8	7,8	5,2	3,8

Praktičtí zubní lékaři

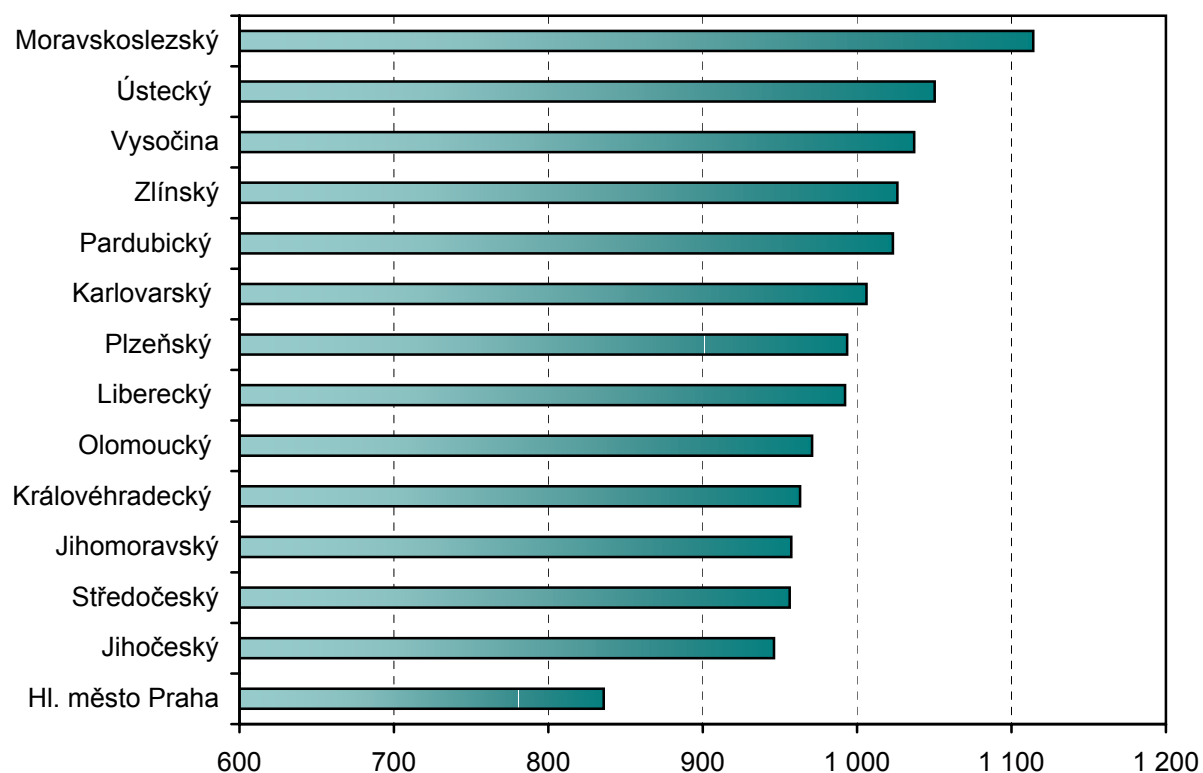
Kraj	Věková skupina								
	-34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	70 +
Hl. město Praha	11,2	7,0	11,2	29,8	18,0	13,5	6,3	2,1	1,0
Středočeský	11,0	10,1	13,4	31,5	18,3	8,8	3,0	2,8	1,1
Jihočeský	10,5	7,5	11,3	37,6	14,8	10,8	5,9	1,1	0,5
Plzeňský	14,9	8,4	12,4	29,5	17,0	10,0	4,1	1,6	2,2
Karlovarský	12,8	10,9	12,2	29,5	20,5	7,1	3,2	3,8	0,0
Ústecký	12,2	8,4	11,2	31,2	19,3	10,9	4,8	1,3	0,8
Liberecký	8,7	7,4	10,5	33,6	18,8	11,8	7,0	2,2	0,0
Královéhradecký	12,1	10,6	14,2	33,0	12,1	10,9	5,6	1,5	0,0
Pardubický	11,9	10,5	11,2	32,1	19,5	11,2	3,2	0,4	0,0
Vysočina	11,5	7,8	11,9	34,6	19,3	11,5	1,9	1,1	0,4
Jihomoravský	8,9	4,8	11,4	38,0	18,2	13,1	3,6	1,7	0,3
Olomoucký	9,9	4,6	11,0	33,9	20,9	10,5	6,6	2,0	0,5
Zlínský	14,0	6,3	12,3	32,9	16,7	13,4	3,0	1,4	0,0
Moravskoslezský	12,9	4,5	9,5	30,9	19,0	15,3	5,5	1,7	0,7
ČR	11,5	7,3	11,5	32,6	18,0	11,9	4,8	1,8	0,6

Zajištění primární péče v ČR v roce 2002 (rezorty celkem)

Praktičtí lékaři pro dospělé - počet registrovaných pacientů na 1 lékaře

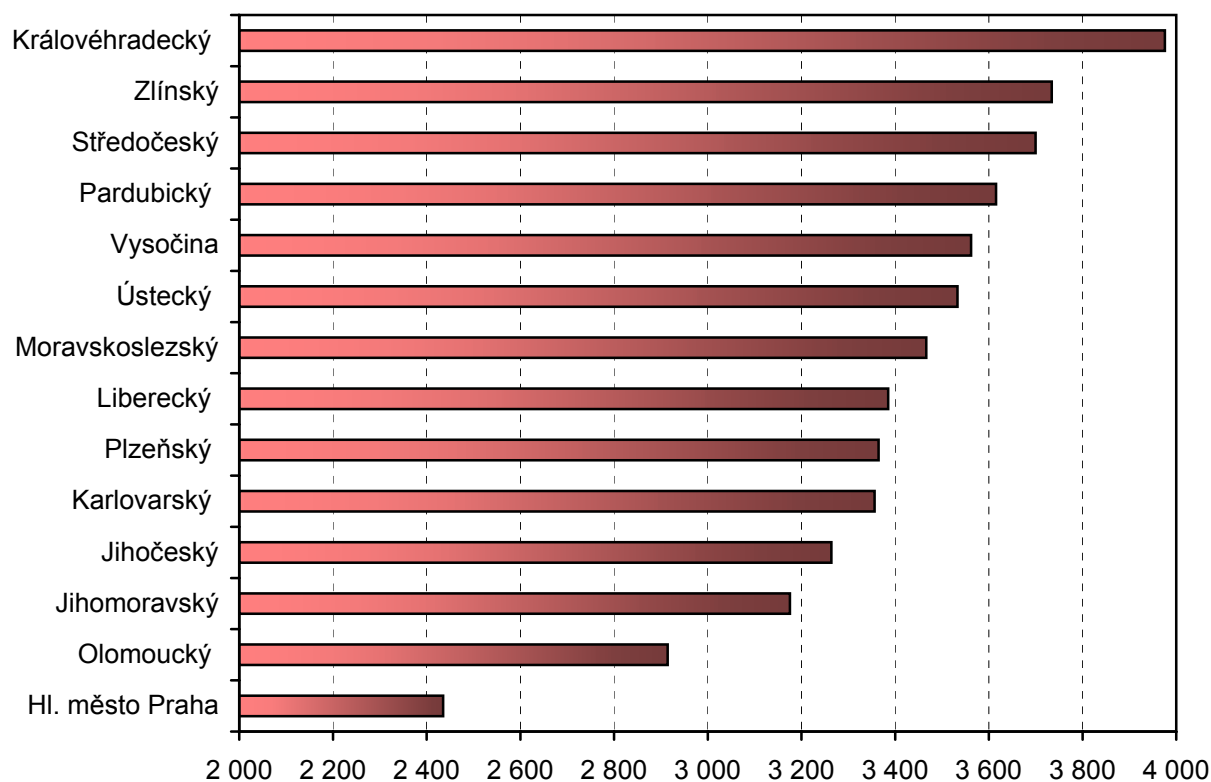
Praktičtí lékaři pro děti a dorost - počet registrovaných pacientů na 1 lékaře

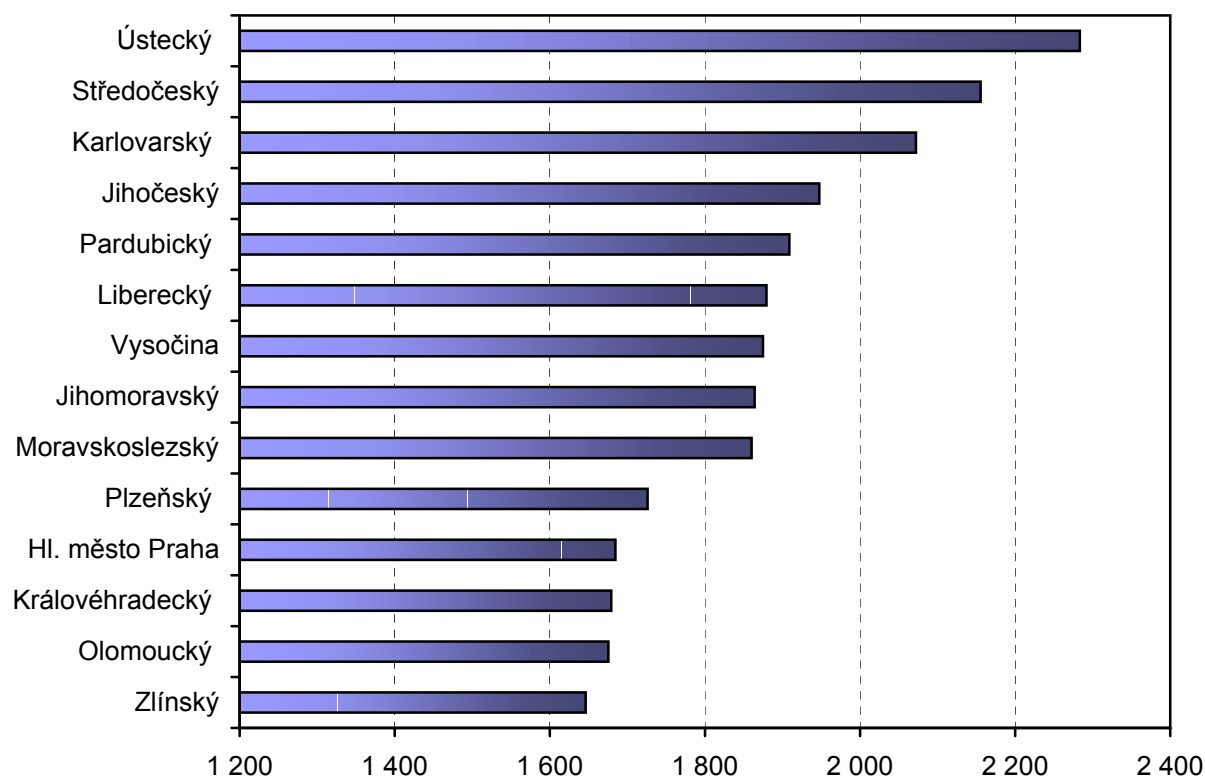

Zajištění primární péče v ČR v roce 2002 (rezorty celkem)

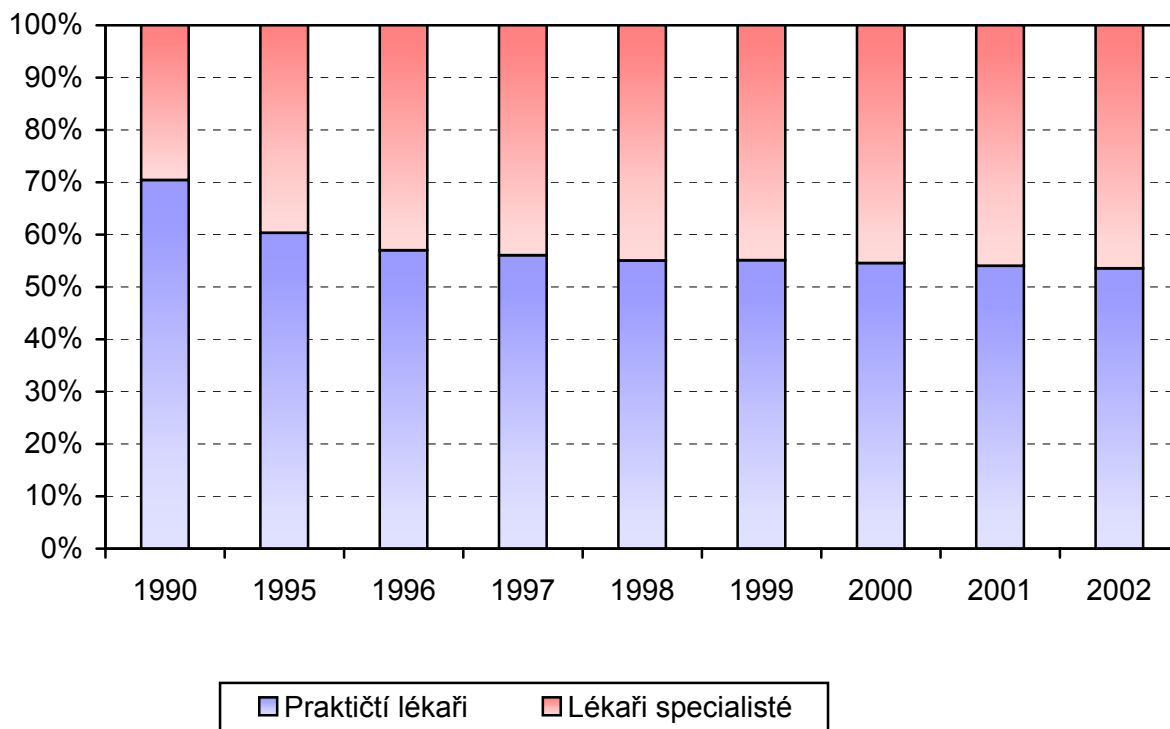
Praktičtí lékaři gynekologové - počet registrovaných pacientů na 1 lékaře

Praktičtí zubní lékaři - počet registrovaných pacientů na 1 lékaře

Podíl praktických lékařů na celkové ambulanci péči v ČR v letech 1990 - 2002

Věkové složení lékařů primární péče

